

Ograničenost kapaciteta u turizmu

Vale, Andrea

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:071222>

Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2022-12-08**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za interdisciplinarne, talijanske i kulturološke studije

ANDREA VALE

OGRANIČENOST KAPACITETA U TURIZMU

Završni rad

Pula, rujan, 2018.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za interdisciplinarne, talijanske i kulturološke studije

ANDREA VALE

OGRANIČENOST KAPACITETA U TURIZMU

Završni rad

JMBAG: 0303025384

Studijski smjer: Kultura i turizam

Predmet: Ekonomika turizma

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Ekonomija

Mentor: prof. dr. sc. Marija Bušelić

Pula, rujan, 2018.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Andrea Vale, kandidatkinja za prvostupnika Kulture i turizma ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA
o korištenju autorskog djela

Ja, Andrea Vale dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom Ograničenost kapaciteta u turizmu koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. TURISTIČKO TRŽIŠTE.....	2
2.1. Karakteristike turističkog tržišta	2
2.2. Glavni trendovi na turističkom tržištu	3
3. VRSTE SMJEŠTAJNIH KAPACITETA	5
3.1. Razvrstavanje ugostiteljskih objekata iz skupine Hoteli.....	6
3.2. Razvrstavanje ugostiteljskih objekata iz skupine Kampovi	10
3.3. Razvrstavanje ugostiteljskih objekata iz skupine Ostali ugostiteljski objekti za smještaj.....	11
4. TURISTIČKA PONUDA BARBANA	15
4.1. Aktivnosti – turistička ponuda Barbana	16
4.2. Atrakcije – turistička ponuda Barbana	18
4.3. Smještajni kapaciteti – turistička ponuda Barbana	22
5. STATISTIČKI POKAZATELJI POSJEĆENOSTI BARBANA I ODABRANIH OPĆINA.....	23
5.1. Dolasci i noćenja stranih i domaćih gostiju ostvareni u Barbanu	23
5.2. Dolasci i noćenja ostvarena u Barbanu i odabranim općinama.....	25
6. ČIMBENICI OGRANIČENOSTI TURISTIČKIH KAPACITETA.....	27
7. ZAKLJUČAK	30
POPIS LITERATURE	32
POPIS PRILOGA	33
SAŽETAK.....	34
SUMMARY	35

1. UVOD

„Ograničenost kapaciteta u turizmu“ naslov je i tema ovog završnog rada. Razlog odabira ove teme svoj odgovor pronalazi u želji da se definiraju podjele i vrste kapaciteta u turizmu koje će se kroz ovaj rad temeljiti na smještajnim kapacitetima. Cilj ovog rada je predstaviti koje su to vrste smještajnih kapaciteta i koji su čimbenici njihova ograničenja ali i općenito turizma te koju turističku ponudu ima mala sredina poput Barbana i koje rezultate ostvaruju takve sredine.

Struktura rada podijeljena je na pet poglavlja. Da bi razumjeli pojam turističke ponude i potražnje prije svega treba definirati pojam turističkog tržišta te njegove karakteristike i glavne trendove koji su definirani u prvom poglavlju.

U drugom poglavlju predstavljene su vrste smještajnih kapaciteta koje se prema Pravilniku o razvrstavanju ugostiteljskih objekata dijele u skupine Hoteli, Kampovi i Ostali ugostiteljski objekti za smještaj.

U trećem poglavlju predstavljene su aktivnosti, atrakcije i smještajni kapaciteti koji čine turističku ponudu i privlače goste da posjete male sredine poput Barbana.

Nadalje, četvrto poglavlje prikazuje statističke pokazatelje kao rezultat ostvarenih dolazaka i noćenja stranih i domaćih gostiju u 2016. i 2017. godini u Barbanu ali i dolaske i noćenja u 2017. godini ostvarena u Barbanu i odabranim općinama Marčana, Raša i Žminj.

U petom poglavlju govori se o čimbenicima ograničenosti turističkih kapaciteta kao i turizma.

Znanstvene metode koje su korištene prilikom izrade rada su metoda analize i sinteze, metoda klasifikacije te metoda deskripcije. Podaci koji su korišteni prilikom izrade rada prikupljeni su u Knjižnici odjela za Ekonomiju i Turizam u Puli, Turističkim zajednicama općine Barban, Marčana, Raša i Žminj te putem internetskih izvora.

2. TURISTIČKO TRŽIŠTE

Turističko je tržište skup odnosa ponude i potražnje u području usluga i dobara što služe za podmirenje turističkih potreba na određenom prostoru, odnosno odnosa ponude i potražnje koji nastaju pod utjecajem turističkih kretanja.¹

Upravo je odnos koji se uspostavlja između turističke ponude i potražnje temeljno obilježje po kojem se turističko tržište razlikuje od drugih tržišta. Iz navedene definicije moguće je izvesti sljedeća obilježja bez kojih turističko tržište ne može funkcionirati:

- zadovoljenje turističkih potreba nije moguće ostvariti bez putovanja turista potrošača izvan njihove uobičajene sredine u mjesta u kojima je koncentrirana turistička ponuda
- proizvodi i usluge koje se nude na određenom turističkom tržištu za podmirenje turističkih potreba ne mogu se odvojiti od prostora na kojem se „proizvode“, već su za njega čvrsto vezani
- proizvod koji se nudi na turističkom tržištu nije homogeni proizvod koji bi bio rezultat jedinstvenog proizvodnog procesa
- vezanost konzumacije turističkih proizvoda za mjesto njegove proizvodnje.²

2.1. Karakteristike turističkog tržišta

Turističko tržište, kao i svako drugo tržište djeluje interakcijom između ponude i potražnje, koja se obavlja na drugačiji način nego na drugim, prije svega, robnim tržištima. Turistička ponuda u pravilu je odvojena od turističke potražnje, što bitno distancira turistička od ostalih tržišta, jer to znači da kupac mora doći – putovati na mjesta gdje se ponuda locirala.³

Turistička potražnja putuje turističkoj ponudi. Turistička ponuda komunicira s tržištem potražnje, bilo direktno bilo putem turističkih posrednika. Turistički posrednici, kako bi

¹ Čavlek, N. et. al. (2011.) *Turizam – Ekonomske osnove i organizacijski sustav*, Zagreb, Školska knjiga, str. 52

² loc. cit.

³ Pirjevec, B. (1998.) *Ekonomska obilježja turizma*, Zagreb, Golden Marketing, str. 47

što uspješnije prodavali usluge ponude, nastoje se što više približiti svojim kupcima. Za shvaćanje turističkog tržišta, treba najprije podijeliti tržišta na tržište roba i tržište usluga.⁴

Na robnim tržištima, proizvođač, odnosno dobavljač, šalje robu distributerima ili maloprodajnoj mreži, dakle, što je moguće, bliže finalnim potrošačima, kupcima te robe. Bitno je istaknuti da roba putuje svojim potrošačima, kupcima. Robna tržišta ne označavaju istovremeno i mjesto proizvodnje i mjesto potrošnje.⁵

Na turističkom je tržištu proces spajanja ponude i potražnje na tržištu potpuno suprotan. Bitna razlika leži prije svega u činjenici da na turističkom tržištu kupac – turist putuje u mjesto koncentrirane turističke ponude, gdje očekuje ispunjenje, zadovoljenje svojih turističkih potreba, odnosno motiva.⁶

Na robnim tržištima, proizvođači, dobavljači i ostali subjekti ponude, šalju robu na tržište i razumljivo, za uzvrat dobivaju novčana sredstva, koja im šalju kupci različitim načinima plaćanja.⁷

Na turističkom tržištu se, u pravilu, sve događa na licu mjesta. Turistička usluga čeka kupca, koji mora doputovati da bi konzumirao tu uslugu i nakon toga platiti dobiveno.⁸

Novi problem koji treba uočiti kod razmatranja turističkog tržišta je nemogućnost turističke ponude da se direktno, na uobičajeni način, prezentira svojim kupcima, kao što to radi ponuda na robnom tržištu.⁹

2.2. Glavni trendovi na turističkom tržištu

Uglavnom se te analize usredotočuju na globalne trendove razvoja turističkog tržišta općenito te posebno na globalne trendove razvoja turističke ponude i turističke potražnje.¹⁰

⁴ Ibidem, str. 48

⁵ Ibidem, str. 49

⁶ loc. cit.

⁷ loc. cit.

⁸ loc. cit.

⁹ Ibidem, str. 50

¹⁰ Čavlek Nevenka, op. cit., str. 66

Nemoguće bi bilo ovdje nabrojiti sve trendove u ponašanju turističke potražnje na pojedinim turističkim tržištima jer se oni, prije svega, često ne mogu generalizirati za svjetsko turističko tržište, već se moraju promatrati unutar svakog pojedinog tržišta.¹¹

Glavni trendovi na turističkom tržištu su:

- trend rasta turističke potražnje i turističke ponude – rast turističke potražnje karakterizira porast broja međunarodnih turističkih dolazaka, a rastom broja međunarodne turističke potražnje i domaćih turističkih putovanja proširila se i turistička ponuda
- trend rastuće globalizacije turističke potražnje – trend je nemoguće promatrati izvan okvira tehnološkog napretka
- utjecaj demografskih trendova na turistička kretanja – sve razvijene zemlje svijeta suočavaju se sa ubrzanim trendom rasta „populacije koja stari“ te trendom smanjenja broja djece u obiteljima
- promjene vrijednosnog sustava i životnog stila – neke od promjena su: težnja za doživljajima postala je životni stil, povećanje osjećaja za kvalitetu života, turisti traže individualniji pristup organizaciji putovanja te od pasivnog provođenja odmora u potrazi su za aktivnim odmorom. Prisutan je trend polarizacije turističke potražnje koji je usmjeren na potrošače koji traže visoku kvalitetu usluga i one kojima je najvažnija što niža cijena turističkih usluga
- trendovi na tržištu ponude – globalizacija, konkurentska borba, supstitutivnost destinacije, branding, last minute booking, jačanje procesa horizontalnih i vertikalnih integracija

¹¹ Ibidem, str. 67

3. VRSTE SMJEŠTAJNIH KAPACITETA

Svrha razvrstavanja ugostiteljskih objekata je da potencijalni korisnik ugostiteljske usluge lakše prepozna vrstu usluge, kao i način na koji ugostiteljski objekt pruža uslugu. Ugostiteljski objekti grupiraju se u određene skupine prema vrstama ugostiteljskih usluga koje prevladavaju u njihovoj ponudi, a u nekim slučajevima i prema načinu na koji se one pružaju. Pri razvrstavanju ugostiteljskih objekata prihvaćena su rješenja koja su uobičajena u većini zemalja, međutim zadržane su specifičnosti koje proizlaze iz tradicije zemlje, posebnosti podneblja i sl.¹²

Objekti su podjeljeni na smještajne, ugostiteljske i catering koji su razvrstani u pet skupina (sl.1). Smještajni objekti kojima se pružaju usluge smještaja klasificirani su u dvije skupine, a ugostiteljski i catering objekti kojima se pružaju usluge prehrane i pića klasificirane su u tri skupine.

Slika 1. Razvrstavanje objekata

Objekti	Skupine
SMJEŠTAJNI	1. HOTELI 2. KAMPOVI I DRUGE VRSTE OBJEKATA ZA SMJEŠTAJ
UGOSTITELJSKI	3. RESTORANI 4. BAROVI
CATERING	5. KANTINE, PRIPREMNICI JELA, SLASTICA, PIĆA I/ILI NAPITAKA

Izvor: izrada autorice prema Cerović, Z.; Pavia, N.; Galičić, V., Organizacija i kategorizacija ugostiteljskih objekata, Sveučilište u Rijeci 2005., str. 81

¹² Cerović, Z.; Pavia, N.; Galičić, V. (2005.) *Organizacija i kategorizacija ugostiteljskih objekata*, Sveučilište u Rijeci, Fakultet za turistički i hotelski menadžment u Opatiji

3.1. Razvrstavanje ugostiteljskih objekata iz skupine Hoteli

Objekti iz skupine hoteli razvrstavaju se sukladno obveznim ugostiteljskim uslugama u vrste:

- **Hotel baština**

Hotel baština je objekt u kojem se gostima pružaju usluge smještaja i doručka. Hotel baština mora biti u pretežito starim, tradicijskim, povijesnim, ruralno-urbanim strukturama i građevinama, uređen i opremljen na tradicijski način. Hotel baština je funkcionalna cjelina koju čini dio građevine, jedna ili dvije građevine. Hotel baština mora imati: prijemni hol s recepcijom, smještajne jedinice, zajednički sanitarni čvor, a može imati i druge sadržaje u funkciji turističke potrošnje. Smještajne jedinice u Hotelu baština mogu biti: sobe, obiteljske sobe i hotelski apartmani.¹³

- **Difuzni hotel**

Difuzni hotel je objekt u kojem se gostima pružaju usluge smještaja i doručka. Difuzni hotel mora biti u pretežito starim, tradicijskim, povijesnim, ruralno-urbanim strukturama i građevinama, uređen i opremljen na tradicijski način. Difuzni hotel je funkcionalna cjelina koju čine tri i više građevina i/ili dijelova građevina uklopljenih u lokalnu sredinu i način života na području jednog naselja. Difuzni hotel mora imati: prijemni hol s recepcijom, zajedničku prostoriju za boravak, smještajne jedinice, zajednički sanitarni čvor, a može imati i druge sadržaje u funkciji turističke potrošnje. Smještajne jedinice u Difuznom hotelu mogu biti: sobe, obiteljske sobe, hotelski apartmani, studio apartmani i apartmani.¹⁴

¹³ *Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine Hoteli*, („Narodne Novine“, broj 56/2016 čl. 29.) Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_56_1451.html (05.09.2018.)

¹⁴ *Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine Hoteli*, („Narodne Novine“, broj 56/2016 čl. 30.) Ministarstvo turizma, 2016. dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_56_1451.html (05.09.2018.)

- **Hotel**

Hotel je objekt u kojem se gostima pružaju usluge smještaja i doručka. Hotel mora imati: prijemni hol s recepcijom, smještajne jedinice, restoran, točionik i zajednički sanitarni čvor za goste. Smještajne jedinice u hotelu mogu biti: sobe, obiteljske sobe i hotelski apartmani.¹⁵

- **Aparthotel**

Aparthotel je objekt u kojemu se gostima pružaju usluge smještaja i doručka. Aparthotel mora imati: prijemni hol s recepcijom, smještajne jedinice, restoran, točionik i zajednički sanitarni čvor za goste. Smještajne jedinice u aparhotelu mogu biti: sobe, studio apartmani i apartmani. U Aparhotelu najmanje 51% smještajnih jedinica moraju biti apartmani i/ili studio apartmani u kojima gost može sam pripremati i konzumirati jela.¹⁶

- **Turističko naselje**

Turističko naselje je objekt u kojemu se gostima pružaju usluge smještaja, doručka i rekreacije. Turističko naselje je funkcionalna cjelina koju čine više samostalnih građevina u kojima su recepcija, smještajne jedinice, ugostiteljski i drugi sadržaji. Turističkim naseljem u cjelini upravlja ugostitelj koji posluje Turističkim naseljem. Turističko naselje mora imati: prijemni hol s recepcijom, smještajne jedinice, restoran, točionik, zajednički sanitarni čvor za goste i sadržaje za rekreaciju. Smještajne jedinice u Turističkom naselju mogu biti: sobe, obiteljske sobe, hotelski apartmani, studio apartmani i apartmani.¹⁷

¹⁵ *Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine Hoteli*, („Narodne Novine“, broj 56/2016 čl. 31.) Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_56_1451.html (05.09.2018.)

¹⁶ *Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine Hoteli*, („Narodne Novine“, broj 56/2016 čl. 33.) Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_56_1451.html (05.09.2018.)

¹⁷ *Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine Hoteli*, („Narodne Novine“, broj 56/2016 čl. 35.) Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_56_1451.html (05.09.2018.)

- **Turistički apartmani**

Turistički apartmani je objekt u kojem se gostima pružaju usluge smještaja u smještajnim jedinicama u kojima gost može sam pripremati i konzumirati jela. Turistički apartmani moraju imati: recepciju, smještajne jedinice i zajednički sanitarni čvor za goste. Smještajne jedinice u Turističkim apartmanima mogu biti: studio apartmani i apartmani.¹⁸

- **Pansion**

Pansion je objekt u kojemu se gostima pružaju usluge smještaja s prehranom. Pansion mora imati: recepciju, smještajne jedinice, restoran i zajednički sanitarni čvor za goste. Smještajne jedinice u Pansionu mogu biti: sobe, obiteljske sobe i hotelski apartmani. Ugostiteljski sadržaji za pripremu i usluživanje jela, pića i napitaka mogu biti smješteni i u građevini koja se nalazi u neposrednoj blizini i izvan građevine u kojoj se nalaze smještajne jedinice.¹⁹

- **Integralni hotel**

Integralni hotel je objekt u kojem ugostitelj pruža usluge smještaja i doručka u zajedničkim sadržajima, svojim ugostiteljskim objektima i/ili objektima drugih ugostitelja i/ili iznajmljivača, koji su prethodno ishodili rješenje. Integralni hotel je funkcionalna cjelina u tri ili više građevina i/ili dijelova građevina na području jednog naselja. Građevine ili dijelovi građevina hotela mogu biti rasprostranjeni po cijelom naselju između objekata drugih namjena. Ugostiteljski sadržaji u kojima se pružaju ugostiteljske usluge mogu biti odvojeni javnom ili zajedničkom površinom. U ugostiteljske sadržaje može se ulaziti neposredno iz vanjskog prostora. Integralni hotel mora imati sljedeće ugostiteljske sadržaje za pružanje ugostiteljskih usluga:

- 1) zajedničke sadržaje za prijem gosta; prijemni hol s recepcijom, prostoriju za boravak,

¹⁸ *Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine Hoteli*, („Narodne Novine“, broj 56/2016 čl. 36.) Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_56_1451.html (05.09.2018.)

¹⁹ *Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine Hoteli*, („Narodne Novine“, broj 56/2016 čl. 37.) Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_56_1451.html (05.09.2018.)

- 2) zajedničke sadržaje (ugostitelja) za pripremu i usluživanje doručka, pića i napitaka; restoran, blagovaonicu, točionik ili omogućeno pružanje usluga doručka, pića i napitaka u prethodno kategoriziranim objektima ugostitelja ili drugih ugostitelja.
- 3) zajednički sanitarni čvor; uz sadržaje za prijem gosta i usluživanje doručka, pića i napitaka,
- 4) objekte za smještaj, koji su prethodno kategorizirani, u najmanje dvije odvojene građevine; objekti ugostitelja, unajmljeni objekti drugih ugostitelja i/ili iznajmljivača.²⁰

- **Lječilišne vrste**

Vrste objekata iz skupine Hoteli, u kojima ugostiteljske usluge pruža zdravstvena ustanova ili druga pravna ili fizička osoba koja se bavi zdravstvenom djelatnošću, mogu se nazivati lječilišnom vrstom. Lječilišna vrsta je funkcionalna cjelina u kojoj zdravstvena ustanova ili druga pravna ili fizička osoba koja se bavi zdravstvenom djelatnošću, pruža ugostiteljske usluge u vrsti iz skupine Hoteli.²¹

- **Hoteli posebnog standarda**

Hoteli posebnog standarda su funkcionalne cjeline u kojima se pružaju iste usluge kao u vrsti Hotel kategorije 4 zvjezdice te dodatne usluge prema posebnim zahtjevima gosta.²²

²⁰ *Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine Hoteli*, („Narodne Novine“, broj 56/2016 čl. 38.) Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_56_1451.html (05.09.2018.)

²¹ *Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine Hoteli*, („Narodne Novine“, broj 56/2016 čl. 39.) Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_56_1451.html (05.09.2018.)

²² *Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine Hoteli*, („Narodne Novine“, broj 56/2016 čl. 40.) Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_56_1451.html (05.09.2018.)

3.2. Razvrstavanje ugostiteljskih objekata iz skupine Kampovi

Objekti iz skupine Kampovi razvrstavaju se sukladno obveznim ugostiteljskim uslugama u vrste:

- **Kamp**

Kamp je objekt u kojem se pružaju usluge:

1. smještaja na osnovnim smještajnim jedinicama – kampiranje,
2. smještaja u građevinama; bungalov, paviljon i drugo,
3. prehrane, pića i napitaka,
4. iznajmljivanja pokretne opreme za kampiranje; stolova, stolica, vreća za spavanje, šatora, kamp prikolica (kamp kućica, karavan), pokretnih kućica (mobilhome), autodoma (kamper), glamping kućica, glamping opreme i slično,
5. bavljenja sportom i/ili drugim oblicima rekreacije u Kampu ili u blizini Kampa,
6. druge usluge u funkciji turističke potrošnje.²³

- **Kamp odmorište**

Kamp odmorište je objekt u kojem ugostitelj pruža usluge kampiranja za kraći odmor gosta s vlastitom pokretnom opremom za kampiranje. Kamp odmorište ima smještajne jedinice – kamp mjesta i centralnu servisnu stanicu, a usluga recepcije pruža se na zahtjev gosta.²⁴

²³ *Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine kampovi* („Narodne Novine“, broj 54/2016 čl. 36.) Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_54_1409.html (06.09.2018.)

²⁴ *Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine kampovi* („Narodne Novine“, broj 54/2016 čl. 37.) Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_54_1409.html (06.09.2018.)

3.3. Razvrstavanje ugostiteljskih objekata iz skupine Ostali ugostiteljski objekti za smještaj

Objekti iz skupine Ostali ugostiteljski objekti za smještaj razvrstavaju se sukladno obveznim ugostiteljskim uslugama u vrste:

- **Soba**

Soba je objekt u kojem ugostitelj pruža uslugu smještaja. U Sobi ugostitelj može pružati usluge prehrane, pića i napitaka.²⁵

- **Apartman**

Apartman je objekt u kojem ugostitelj pruža uslugu smještaja, opremljen da gost sam može pripremati i konzumirati hranu. U Apartmanu ugostitelj može pružati usluge prehrane, pića i napitaka.²⁶

- **Studio apartman**

Studio apartman je objekt u kojem ugostitelj pruža uslugu smještaja, opremljen da gost u jednoj prostoriji može spavati, boraviti, pripremati i konzumirati hranu. U Studio apartmanu ugostitelj može pružati usluge prehrane, pića i napitaka.²⁷

²⁵ *Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine ostali ugostiteljski objekti za smještaj* („Narodne Novine“, broj 54/2016 čl. 32.) Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_54_1410.html (06.09.2018.)

²⁶ *Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine ostali ugostiteljski objekti za smještaj* („Narodne Novine“, broj 54/2016 čl. 33.) Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_54_1410.html (06.09.2018.)

²⁷ *Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine ostali ugostiteljski objekti za smještaj* („Narodne Novine“, broj 54/2016 čl. 34.) Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_54_1410.html (06.09.2018.)

- **Kuća za odmor**

Kuća za odmor je objekt u kojem ugostitelj pruža uslugu smještaja i korištenja okućnice, opremljen da gost sam može pripremati i konzumirati hranu. U Kući za odmor ugostitelj može pružati usluge prehrane, pića i napitaka.²⁸

- **Prenoćište**

Prenoćište je funkcionalna cjelina sa zasebnim ulazom, horizontalnim i vertikalnim komunikacijama, u kojem ugostitelj pruža uslugu smještaja, a može pružati usluge prehrane, pića i napitaka. Smještajne jedinice u Prenoćištu su sobe.²⁹

- **Odmaralište za djecu**

Odmaralište za djecu je funkcionalna cjelina sa zasebnim ulazom, horizontalnim i vertikalnim komunikacijama, u kojem ugostitelj pruža uslugu organiziranog smještaja djece, a može pružati usluge prehrane, pića i napitaka. Smještajne jedinice u Odmaralištu za djecu su sobe i/ili spavaonice.³⁰

- **Hostel**

Hostel je funkcionalna cjelina sa zasebnim ulazom, horizontalnim i vertikalnim komunikacijama u kojem ugostitelj pretežito mlađim gostima pruža uslugu smještaja, a može pružati usluge prehrane, pića i napitaka. Smještajne jedinice u Hostel su sobe i/ili spavaonice. Smještajne jedinice u Hostel kojeg čini pokretni objekt pretvoren u hostel (željeznička kola za spavanje, brodovi s kabinama za spavanje i slično) mogu biti kabine.³¹

²⁸ *Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine ostali ugostiteljski objekti za smještaj* („Narodne Novine“, broj 54/2016 čl. 35.) Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_54_1410.html (06.09.2018.)

²⁹ *Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine ostali ugostiteljski objekti za smještaj* („Narodne Novine“, broj 54/2016 čl. 36.) Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_54_1410.html (06.09.2018.)

³⁰ *Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine ostali ugostiteljski objekti za smještaj* („Narodne Novine“, broj 54/2016 čl. 37.) Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_54_1410.html (06.09.2018.)

³¹ *Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine ostali ugostiteljski objekti za smještaj* („Narodne Novine“, broj 54/2016 čl. 38.) Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_54_1410.html (06.09.2018.)

- **Planinarski dom**

Planinarski dom je objekt u kojem ugostitelj, u prirodnom brdsko-planinskom okruženju, pruža uslugu smještaja, a može pružati usluge prehrane, pića i napitaka. Ugostitelj može pružati usluge korištenja zasebne prostorije i/ili prostora za pripremanje jednostavnih jela, u kojima gosti sami na svoj način i na svoju odgovornost pripremaju i konzumiraju jela i druge usluge uobičajene u ugostiteljstvu. Smještajne jedinice u Planinarskom domu su spavaonice i/ili sobe.³²

- **Lovački dom**

Lovački dom je objekt u kojem ugostitelj, u prirodnom okruženju uz lovišta, pruža uslugu smještaja, a može pružati usluge prehrane, pića i napitaka. Ugostitelj može pružati usluge korištenja zasebne prostorije i/ili prostora za pripremanje jednostavnih jela, u kojima gosti sami na svoj način i na svoju odgovornost pripremaju i konzumiraju jela i druge usluge uobičajene u ugostiteljstvu. Smještajne jedinice u Lovačkom domu su spavaonice i/ili sobe.³³

- **Učenički dom ili studentski dom ili akademis**

Učenički dom ili Studentski dom je objekt u kojem ugostitelj pruža uslugu smještaja u vrijeme školskih praznika, a može pružati usluge prehrane, pića i napitaka. Akademis je objekt u kojem ugostiteljske obrazovne ustanove mogu pružati usluge smještaja, prehrane, pića i napitaka tijekom cijele godine u cilju stručnog osposobljavanja učenika i studenata. Smještajne jedinice u Učeničkom domu ili Studentskom domu ili Akademisu su sobe.³⁴

³² *Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine ostali ugostiteljski objekti za smještaj* („Narodne Novine“, broj 54/2016 čl. 39.) Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_54_1410.html (06.09.2018.)

³³ *Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine ostali ugostiteljski objekti za smještaj* („Narodne Novine“, broj 54/2016 čl. 40.) Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_54_1410.html (06.09.2018.)

³⁴ *Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine ostali ugostiteljski objekti za smještaj* („Narodne Novine“, broj 54/2016 čl. 41.) Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_54_1410.html (06.09.2018.)

- **Objekt za robinzonski smještaj**

Objekt za robinzonski smještaj se nalazi u prirodnom okruženju, a sastoji se od prostorije/a ili prostora u kojima se gostima pružaju usluge smještaja u neuobičajenim okolnostima i uvjetima.³⁵

³⁵ *Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine ostali ugostiteljski objekti za smještaj* („Narodne Novine“, broj 54/2016 čl. 42.) Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_54_1410.html (06.09.2018.)

4. TURISTIČKA PONUDA BARBANA

Ekonomskim rječnikom rečeno, količina roba i usluga koja se nudi turistima na određenom turističkom tržištu, u određeno vrijeme i po određenoj cijeni, predstavlja turističku ponudu tog tržišta.³⁶

Potrebno je zadovoljiti četiri pretpostavke da bi turistička ponuda bila formirana i da bi mogla funkcionirati, a to su:

- atraktivnost prostora;
- prometna dostupnost;
- izgrađeni prijamni kapaciteti i
- promocija.

Općina Barban s oko 2.800 stanovnika ima površinu koja se proteže na 94,1 km². Obuhvaća ukupno 74 naselja, sela i zaseoka, a smještena je na jugoistoku istarskog poluotoka (sl.2). Blago valoviti istarski reljef karakterizira prostor općine Barban, osim toga prepoznatljiva je i s obzirom na niske brežuljke ali i veće strmine prema Raškom kanalu i dolini rijeke Raše. Središte općine je istoimeno naselje, Barban, smješteno na brežuljku iznad doline rijeke Raše.

Slika 2. Prostor Općine Barban na karti Istre

Izvor:

<https://www.google.hr/maps/search/op%C4%87ina+Barban+google+karte/@44.9537329,13.6659487,9z> (05.09.2018.)

³⁶ Pirjevec, Boris, op. cit., str. 75

Nadalje, podjela turističke ponude Barbana izvršit će se prema načinu grupiranja ovisno o aktivnosti koja se posjetiteljima nudi, atrakcijama koje mogu posjetiti i smještajnim objektima koji su gostima nužni za boravak ovdje.

4.1. Aktivnosti – turistička ponuda Barbana

Općina Barban napreduje u svakom pogledu i bogatija je sve više raznovrsnim sadržajem turističke ponude za ljude svake životne dobi. Aktivnosti i atrakcije su te koje same po sebi privlače kako strane tako i domaće goste da isprobaju neke od njih. Aktivnosti koje se posebno ističu na ovom području su: adrenalinski park, kayak safari, quad safari i ranch.

Adrenalinski park „Glavani park“ (sl.3) ponuda je za goste koji su neovisno o godinama spremni doživjeti stopostotni adrenalin u prirodnom okruženju ljuljajući se među stablima. U malom slikovitom selu općine Barban, Glavani, nalazi se najbolji adrenalinski park u Istri – Glavani park koji će svakom posjetitelju pružiti dozu adrenalina. Posebna je činjenica kod ove vrste adrenalinskog parka što je gotovo cijeli park napravljen rukama vlasnika i kako osim ljudskog katapult, stijene za penjanje i quick jumpa ništa nije industrijska proizvodnja. Prema potvrdi The European Ropes Course Association, najvećem europskom autoritetu za adrenalinske parkove, Glavani park zadovoljava tražene uvjete za adrenalinske parkove što svakom posjetitelju ulijeva potrebnu dozu sigurnosti. Osim toga, park je pregledan i kontroliran upravo od njihove strane. Ideja o Glavani parku nastala je prije 13 godina te je u ovom dijelu Europe postao najveći adrenalinski park čiji se prostor proteže na više od 2.5 hektara. Prvi projekt parka koji se i danas nalazi je osnovni dio parka kojeg čine žuta staza na 2 metra visine, plava staza na 6 metara visine te crna staza na 10 metara visine. U ono vrijeme postojala je zip linija duga 113 metara na kraju plave i crne staze, a danas postoji još jedna. Nakon toga, sljedeći projekt koji je zahtijevao puno vremena bio je izgradnja ljuljačke visoke 11 metara. Viseći most s monociklom iznad kojeg se proteže 120 metara duga zip linija zasigurno je najteži projekt koji je bio ispred tima adrenalinskog parka jer se tim mostom povezao i osnovni dio parka kako posjetitelji ne bi morali silaziti na tlo kako bi koristili zip liniju i/ili most. Osim navedenih projekata još su tu i ljudski katapult – atrakcija broj 1, stijena za penjanje te quick jump – skok s 20 metara visine. Od 2017. godine novitet u Glavani parku je arena u kojoj posjetitelji

mogu uživati u koncertnim večerima. U Glavani parku organiziraju se i proslave rođendana te Team Building programi za veće ili manje firme.

Slika 3. Adrenalinski park Glavani park

Izvor: https://www.glavanipark.com/hr/team_building_program/57/3 (07.09.2018.)

Sljedeći programi koji su dio ponude koju organizira i pruža Istra Adventure tim jesu: quad safari, buggy safari, kayak safari, yacht adventure, jeep safari, adrenaline day (quad+kayak), horse (quad&horse, buggy&horse), adventure day (buggy, quad&yacht), try&drive, target, sport&wellness, sea sport, fishing, old town, sailing, day after 1, day after 2, woman dreams, enjoy man, pirate istra. Cilj je ovih ponuda i njihovih organizatora korisnicima omogućiti upoznavanje istarske obale, mora, šuma, planina te gastronomskih delicija uz dozu avanture upuštajući se u vožnju sa quadom, buggyem, jeepom ili kayakom. Od navedenih programa najveća je potražnja za kayak i quad safari. Program kayak safari započinje okupljanjem u uvali Blaz koja se nalazi nedaleko od Barbana, posjećuju se stari i napušteni mlinovi kao i izvor pitke vode koji se ondje nalazi. Obilaze se predivne uvale uz mogućnost povremenih kraćih pauza za kupanje i sunčanje. Prilikom dolaska do Rt-a Sveti Mikula u Raklju gosti imaju ručak u obližnjem restoranu uz samo more. U predvečernjim satima predviđen je povratak u uvalu Blaz.

Program quad safari koji započinje u mjestu Draguzeti u okolici Barbana za razliku od kayak safari-a i morskih blagodati nudi vožnju šumskim puteljcima prema Krnici te se vožnja nastavlja prema vidikovcu „Sv. Nikola“ u Raklju gdje se pruža pogled na cijeli Raški zaljev i Kvarner i mogućnost ručka. Put se nastavlja prema uvali Blaz i povratkom u Draguzete.

Osim navedenih aktivnosti koje su dio ponude općine Barban svakako treba spomenuti Ranch Barba Tone koji se nalazi u selu Manjadvorci. Bavi se organizacijom kako grupnih tako i samostalnih, višednevnih ili jednodnevnih programa jahanja uz najbolje voditelje, trenere i stručne instruktore terapijskog jahanja.

Nedaleko Manjadvorci, u selu Hrboki, na području općine Barban djeluje i konjički klub Capall Hrboki koji također nudi školu jahanja te omogućuje zadovoljenje želje za rekreacijom i avanturom.

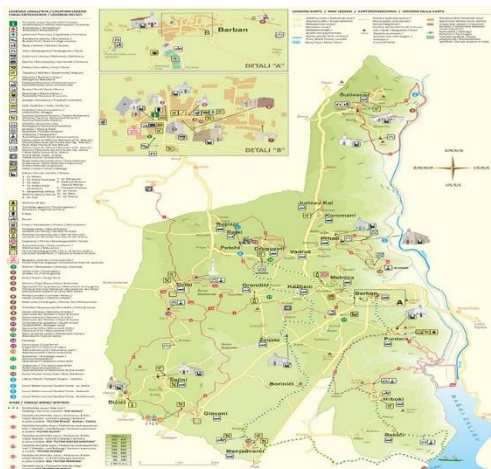
4.2. Atrakcije – turistička ponuda Barbana

Od atrakcija koje se nalaze u ponudi svim gostima potrebno je izdvojiti pješačko-biciklističke staze, uvalu Blaz i vitešku igru Trku na prstenac.

Za biciklizam može se slobodno reći kako postaje sve popularnija aktivnost, a samim time i biciklističke staze atrakcija što dovodi do razvoja selektivnih oblika turizma. Pojedini će posjetitelji prilikom planiranja godišnjeg odmora htjeti isprobati biciklističke staze i na taj način upoznati prirodu i okruženje odabrane destinacije. Iz tog razloga, kako bi se gostima udovoljilo osmišljena je biciklistička staza duga 33 kilometara zahtjevne težine spoj asfalta i makadama čiji je start u samom centru Barbana. Vožnja se nastavlja okolnim selima gdje se vidik osim na predivne barbanske šume i oranice pruža i na stari kamenolom gdje su mještani vadili kamen za svoje kuće. S jedne strane pogled na brežuljke, a s druge strane pogled na Kvarnersko more otkriva ljepotu beskrajnog pejzaža. Neizostavan dio staze svakako je uvala Blaz koja je poznata po izvorima pitke vode ali i sagrađenim mlinovima koji su služili stanovnicima za mljevenje žita i pšenice na vodu.

Osim biciklističkih staza otvorene su i pješačke staze koje osim pješaka mogu koristiti biciklisti i konjanici (sl.4). Staza „Putem špilja“ vodi od Barbana do susjedne općine Žminj točnije špilje Feštinsko kraljevstvo. Slične su staze „Putem izvora“ i „Putem mlinova“ na kojima se razgledavaju kanali rijeke Raše, mlinovi i izvori u dolini rijeke Raše. Staze vrijedne spomena su „Putem gljiva“, „Putem šparoga“ te „Staza sv. Martina“.

Sl. 4. Turistička karta Općine Barban sa najpoznatijim lokalitetima i biciklističkim stazama.

Izvor: <http://www.mak-usluge.hr/?p=3115&lang=hr> (07.09.2018.)

Uvala Blaz prepoznatljiva je po izvorima pitke vode koji su svim mjestima u okolici prije stotinjak godina značila život jer su mještani od tamo svojim kućama dopremili pitku vodu, žene bi prale robu, a nalazio se i mlin gdje su mještani mljeli pšenicu i kukuruz (sl.5).

Slika 5. Mlin u uvali Blaz

Izvor: <http://www.helloistria.com/mjesta/blaz-uruseni-mlinovi-i-legenda-o-kralju/> (07.09.2018.)

Da Blaz ne bi bio poznat samo kao izvor života za mještane mnogobrojnih okolnih sela prije toliko godina danas je nešto novija legenda koja se veže uz Blaz u kojoj se navodi kako je upravo ondje u 10. stoljeću sakrivena kruna kralja Tomislava. S obzirom na to da je riječ o legendi jedino što preostaje jest nagađati da li je kruna kralja Tomislava sakrivena na Blazu ili nije.

U uvali Blaz već se tradicionalno svake godine održava sportsko-rekreacijska regata Barbanske rivijere (sl.6). Start je ispred uvale Blaz te se plovi prema Trgetu pa nastavlja prema Raklju sa ciljem ponovno ispred uvale Blaz.

Slika 6. Regata Barbanske rivijere

Izvor: <http://tz-barban.hr/8-regata-barbanske-rivijere/> (07.09.2018.)

Atrakcija zbog koje je Barban postao gradić bogate i važne povijesti je konjička manifestacija „Trka na prstenac“ (sl.7) koja je od 2016. godine uvrštena na popis nematerijalne kulturne baštine Republike Hrvatske. Najstariji sačuvani zapis o Trci kao njen povijesni začetak seže u daleku 1696. godinu međutim nedugo nakon toga, 1703. godine gubi se pisani trag o Trci na prstenca kao konjičkom natjecanju. 1976. godine Trka je ponovno obnovljena i održava se nakon toga svake godine, trećeg vikenda u kolovozu. Osim što krije šarm i ljepotu stare konjičke igre, Trka je svojom jedinstvenošću postala način očuvanja tradicije i kulture. Da konjaništvo i sportski duh mogu biti objedinjeni i promatrati se iz istog kuta upravo je dio ove konjičke igre. Zadatak je sudionika Trke na prstenac, konjanika, u tri trke i manje od 12 sekundi svladati stazu dugu 150 metara i kopljem pogoditi prstenac. Pogodak kopljem u sredinu prstenca (sridu) nosi najveći broj punti, 3 punta, pogodak iznad sredine dva, pogodak ispod sredine jedan te pogodak lijevo i desno od sredine po pola punta. Titulu slavodobitnika Trke na prstenac osvaja jahač koji u sve tri trke sa vremenom manjim ispod 12 sekundi u svakoj trci osvoji najviše punata. Ništa manje važna od Trke na prstenac koja se odvija u nedjelju nije Trka na viticu koja se održava u subotu.

Slika 7. Tradicionalna viteška igra Trka na prstenac

Izvor: <http://trkanaprstenac.hr/#naslovna> (07.09.2018.)

Kulturno-povijesne znamenitosti Barbana vrijedne spomena su crkva sv. Nikole, zvonik, palača Loredan, Velika i Mala Vrata, crkva sv. Antuna Opata i crkva sv. Jakova. Manifestacija koja ima velik doprinos očuvanju kulturno povijesnog naslijeđa Barbana i kojom se nastoji ostale upoznati sa poviješću Barbana je memorijal u spomen Barbanskog kanonika Petra Stankovića. Cilj memorijala je ukazati na trag koji je Petar Stanković ostavio Barbanu i barbanskoj povijesti.

Kulturno-umjetničke manifestacije koje se već tradicionalno održavaju svake godine način su da se goste upozna sa tradicijom Barbana i ljudima koji su doprinijeli razvitku ovog područja. Neke od njih su: mala smotra folklor Istarske županije, susret barbanskih pjesnika „Beside u jatu“ i susret harmonikaša „Zasvirimo u Barbanu“. Susret „Kantajmo i svirimo po staroj užanci“ održava se u čast jednom od osnivača KUD-a Barban.

Osim u Barbanu, manifestacije se održavaju i u okolnim mjestima proslavom i druženjem lokalnih stanovnika i gostiju. Takvim se manifestacijama u prvom planu nudi gastronomski sadržaj među kojima treba izdvojiti Smotra vina, Fešta smokve i smokvenjaka, Izložba gljiva i Smotra maslinovih ulja. Osim prilike za upoznavanje domaćih i stranih gostiju ovim načinom se predstavljaju autohtoni proizvodi koji predstavljaju ovo područje. Navedeni proizvodi mogu se svakodnevno pronaći i u

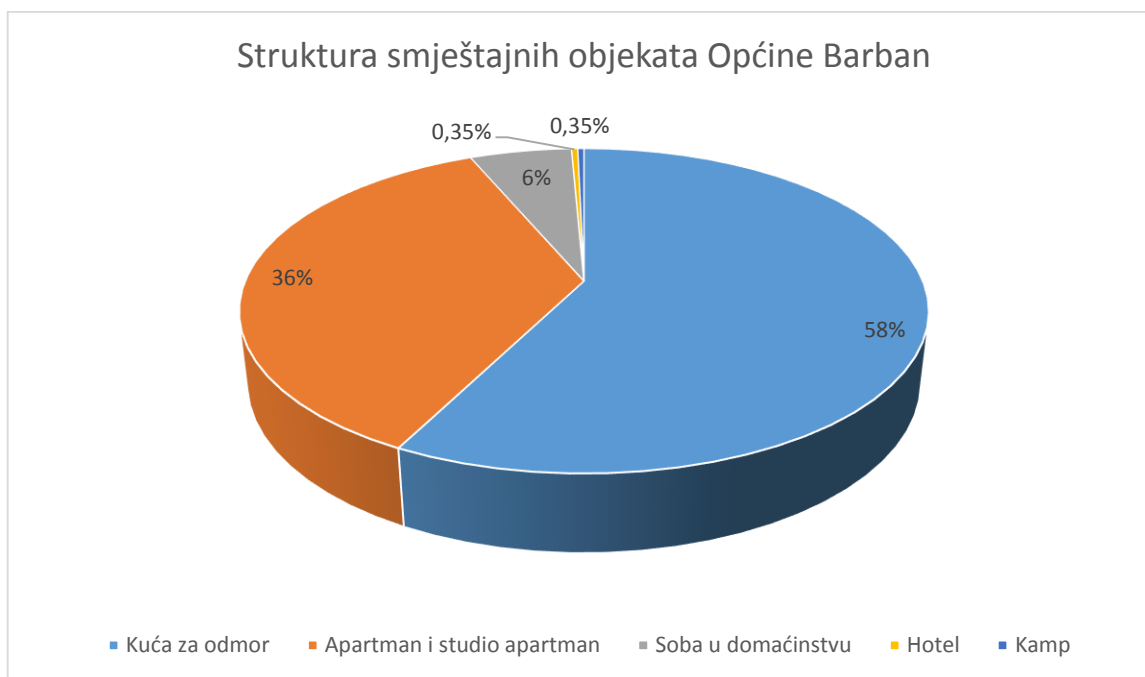
ugostiteljskim objektima u gastro ponudi restorana Štefanija, konobe Vorichi, pizzerie Zara, gostione Prstenac te u konobama Šajinka i Rišpet.

4.3. Smještajni kapaciteti – turistička ponuda Barbana

Od vrsta smještajnih objekata na području Općine Barban, prema podacima Turističke zajednice Općine Barban u ponudi se nalazi 161 kuća za odmor, ukupno 101 apartmana i studio apartmana, 16 soba u domaćinstvu, 1 hotel i 1 kamp.

Grafikon 1.

Struktura smještajnih objekata Općine Barban

Izvor: obrada autorice prema istraživanju TZ Barban

Prema podacima iz Grafikona 1. vidljivo je kako iz strukture smještajnih objekata 58% udjela pripada kućama za odmor, nešto manje, 36% apartmanima i studio apartmanima, zatim 6% sobama u domaćinstvu dok 0,35% ukupnog udjela čini hotel i isto tako 0,35% čini kamp.

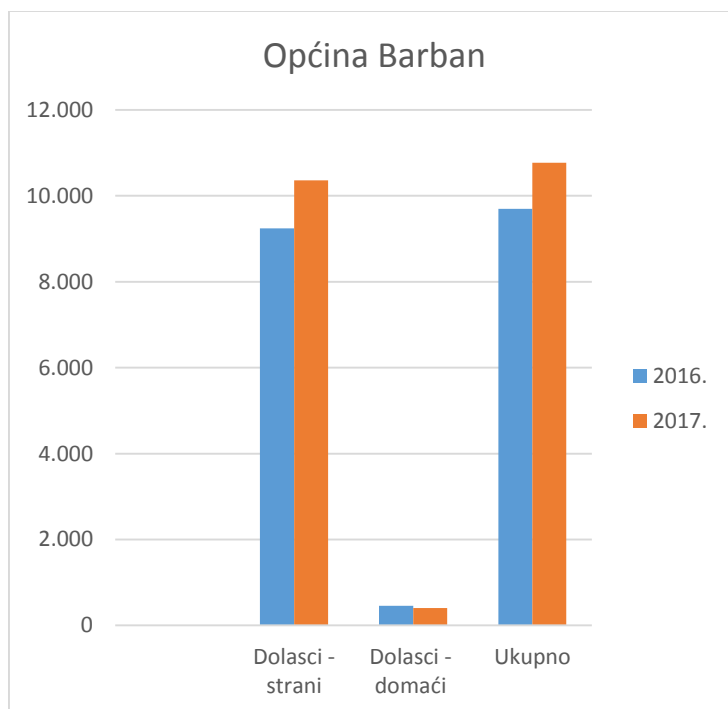
5. STATISTIČKI POKAZATELJI POSJEĆENOSTI BARBANA I ODABRANIH OPĆINA

U ovom poglavlju prema prikupljenim podacima iz Turističkih Zajednica Općina Barban, Marčana, Raša i Žminj prikazuju se dolasci i noćenja stranih i domaćih gostiju u 2016. i 2017. godini za Općinu Barban.

5.1. Dolasci i noćenja stranih i domaćih gostiju ostvareni u Barbanu

Grafikon 2.

Prikaz broja dolazaka stranih i domaćih gostiju u 2016. i 2017. godini za Općinu Barban

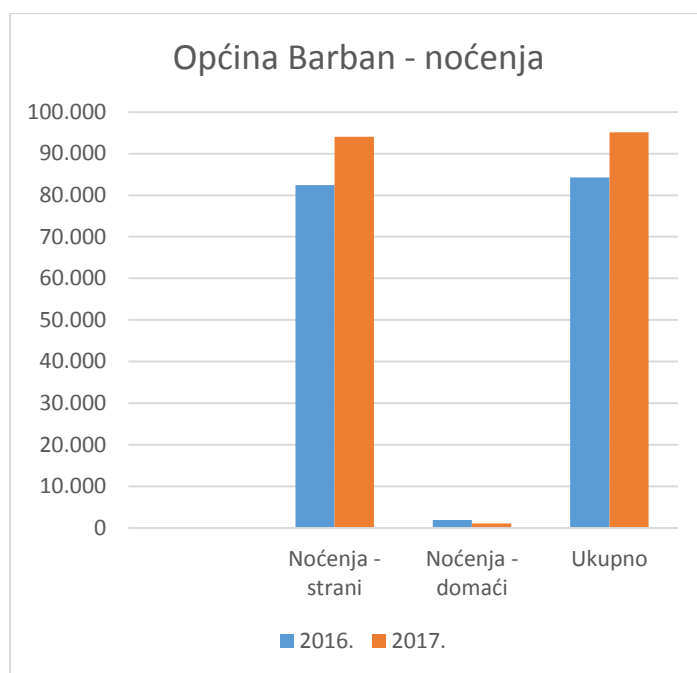

Izvor: obrada autorice prema podacima iz TZ Barban

Prema podacima prikazanim u Grafikonu 2. može se zaključiti kako je broj dolazaka stranih gostiju rastao u 2017. godini u odnosu na 2016., što kod dolazaka domaćih gostiju u 2017. godini nije slučaj jer se bilježi pad. Broj dolazaka stranih gostiju u 2016. godini iznosi 9. 241, a domaćih 455 dok 2017. godine stranih gostiju je bilo 10.364 a domaćih manje nego prethodno točnije 404.

Grafikon 3.

Prikaz broja noćenja stranih i domaćih gostiju u 2016. i 2017. godini za Općinu Barban

Izvor: obrada autorice prema podacima iz TZ Barban

Prema podacima prikazanim u Grafikonu 3. može se zaključiti kako je broj noćenja stranih gostiju rastao u 2017. godini u odnosu na 2016., što kod noćenja domaćih gostiju nije slučaj jer se bilježi pad. Tako je 2016. godine broj noćenja stranih gostiju bio 82.395 a domaćih 1.864 dok 2017. godine broj noćenja stranih gostiju raste na 94.066 a domaćih pada na 1.030.

5.2. Dolasci i noćenja ostvarena u Barbanu i odabranim općinama

Nadalje u tekstu provodi se usporedba dolazaka i noćenja ostvarenim u 2017. godini na području Općine Barban te susjednih Općina Marčana, Raša i Žminj.

Grafikon 4.

Prikaz broja dolazaka u odabranim općinama u 2017. godini

Izvor: obrada autorice prema podacima iz TZ Barban, Marčana, Raša, Žminj

Prema podacima prikazanim u Grafikonu 4. vidljivo je kako je Općina Raša u 2017. godini ostvarila najveći broj dolazaka u odnosu na Općinu Marčana, Barban i Žminj. Točnije, ukupan broj dolazaka u općini Raša bio je 43.151, Marčana 37.575, Barban 10.768 i Žminj 8.015.

Grafikon 5.

Prikaz broja noćenja u odabranim općinama u 2017. godini.

Izvor: obrada autorice prema podacima iz TZ Barban, Marčana, Raša, Žminj

Prema podacima prikazanim u Grafikonu 5. zapaža se kako je najveći broj noćenja u 2017. godini ostvaren u Općini Raša, a dalje slijede općine Marčana, Barban i Žminj. Tako je općina Raša ostvarila 343.725 noćenja, Marčana 324.822, Barban 95.096 i općina Žminj 71.878.

6. ČIMBENICI OGRANIČENOSTI TURISTIČKIH KAPACITETA

Mnogobrojni i raznovrsni čimbenici mogu utjecati na nerazvitak određene turističke destinacije. Kako čimbenici ograničenja mogu utjecati na turističku destinaciju tako na isti način utječu na turizam u osnovi i turističke kapacitete. Uzrok nerazvitka može biti zbog načina uređenja i djelovanja pa sve do elementarnih nepogoda i čimbenika koji na bilo koji način dovode u pitanje sigurnost posjetitelja.

Što se tiče klimatskih uvjeta, kao osnovnog elementa mogućih prednosti odnosno ograničenja, treba ustanoviti da naše primorje u usporedbi s ostalim mediteranskim zemljama nema prednosti, jer su ti klimatski preduvjeti, u znatnoj mjeri, upravo naš osnovni ograničavajući čimbenik. Naše primorje u usporedbi s drugim turističkim područjima ima povoljnije klimatske uvjete samo od sjeverne obale Grčke, od istočne obale Italije, te od atlanskih obala Španjolske, Portugala i Francuske. Posljedica dobrih ili loših klimatskih uvjeta je prije svega duljina trajanja kupališne sezone. Turisti putuju na obale Mediterana ponajprije radi kupanja, pa je razumljivo da zemlja čije obale pružaju vremenski povoljnije uvjete za kupanje, imaju i komparativne prednosti. Kupališna sezona kod nas traje otprilike četiri mjeseca, što s jedne strane ograničava eventualno proširivanje turističke sezone, odnosno s druge strane uzrokuje izuzetnu koncentraciju prometa u sezoni. Navedena četiri mjeseca kupališne sezone kod nas, i ne bi bilo tako kratko vremensko razdoblje, kad bi to bio prosjek godišnjih mogućnosti jednako raspoređenih uzduž cijele obale. Na sjevernom dijelu Jadrana, u Istri, Kvarneru i Hrvatskom primorju sezona kupanja započinje ranije, ali i znatno prije završava. Obrnuta je situacija na južnom dijelu Jadrana, gdje su mogućnosti za kupanje povoljnije, a i kupališna sezona traje dulje. Koliko zapravo traje prava kupališna sezona na našoj obali najbolje pokazuje stupanj iskorištenja kampova i domaćinstava, smještajnih kapaciteta, koji skoro u potpunosti ovise o klimatskim uvjetima podneblja.³⁷

Upravo analiziranje i stvaranje zaključka o preduvjetima za razvitak turizma neizbježno nameće pitanje o nedostatnom stupnju razvitka prometne infrastrukture. Proklamirajući turizam kao jedan od glavnih pravaca razvoja naše zemlje, sigurno je, da njegov daljnji,

³⁷ Pirjevec, B.; Kesar, O. (2002.) *Počela turizma*, Zagreb, Mikrorad i Ekonomski fakultet Zagreb, str. 187

brži razvitak ovisi o izgradnji prometnih puteva koji vode nepregledne mase vozila prema priobalnom pojasu. Naše ceste, a posebno glavni pravci kretanja, danas ne mogu ni približno udovoljiti izuzetno koncentriranom automobilskom prometu za potrebe turizma.³⁸

Drugi dio strategije izgradnje prometnica u našoj zemlji je pitanje prometne povezanosti sjevernog i južnog Jadrana. Jadranska je cesta stupnjem sigurnosti vožnje, po voznim karakteristikama, propusnoj moći te, napokon, opremljenošću danas daljnji ograničavajući čimbenik.³⁹

S aspekta organizacije turističkog sektora već dugi niz godina postoji problem nedovoljne angažiranosti mnogih gospodarskih subjekata, koji ulaze u širi obuhvat turističke ponude, posebno se ističe, s obzirom na negativnu, iznimno jaku sezonsku koncentraciju turističkog prometa. Za relativno vrlo kratko vrijeme treba pripremiti, pokrenuti i sinkronizirati djelovanje mnogih gospodarskih i neprivrednih djelatnosti, zbog zadovoljavanja ogromne potražnje za raznovrsnim turističkim uslugama i robama. Budući da je sezonska koncentracija prometa apsolutno najistaknutija u našoj zemlji u usporedbi s našim konkurentima i da je istovremeno vrlo prisutna neorganiziranost i neusklađenost u djelovanju raznih sudionika turističke ponude, to rezultira još jednom nepovoljnom karakteristikom našeg turizma. To je s jedne strane niska, a s druge strane izrazito nepovoljna struktura dnevne potrošnje inozemnih turista prilikom njihova boravka u našoj zemlji.⁴⁰

Neizbježna polemika o ograničavajućim čimbenicima razvoja uvijek potiče otvaranje starog problema nepovoljne strukture smještajnih kapaciteta. Nameće se pitanje nisu li ukupne mogućnosti naših smještajnih kapaciteta jedan od bitnih ograničavajućih čimbenika daljeg povećanja našeg turističkog prometa? Sve do sada rečeno, pokazuje da su neznatne mogućnosti za proširenje turističke sezone, odnosno za povećani ukupni turistički promet. Proračun stupnja iskorištenja naših smještajnih kapaciteta pokazao je da u samoj sezoni tako reći nema više mjesta za prihvatanje novih turista, odnosno ostvarivanje dodatnih noćenja. S druge strane, jedina sigurna pretpostavka, kad se govori o mogućnostima potražnje jest činjenica, da su osjetno veće potrebe potražnje u sedmom i osmom mjesecu od mogućnosti koje ima ponuda. Takoreći

³⁸ loc. cit.

³⁹ Ibidem, str. 188

⁴⁰ loc. cit.

nijednoj mediteranskoj zemlji nije problem prodati svoje smještajne kapacitete u glavnoj sezoni, tj. dva navedena mjeseca. To apsolutno vrijedi i za našu zemlju, odnosno za našu turističku ponudu. Ako je točna pretpostavka o izuzetno malim mogućnostima proširenja turističke sezone, onda to navodi na zaključak, da je jedina relevantna mogućnost povećanja turističkog prometa u nas, nužno povećanje smještajnih kapaciteta, ponajprije na obali Jadranskog mora. Povećanjem broja ležaja odnosno kamp mjesta otvaramo mogućnosti za još bolje iskorištavanje naših kapaciteta u glavnoj sezoni, otvaramo mogućnost za prihvata većeg broja istovremenih turista i tako povećavamo broj noćenja, i uz planiranu povećanu turističku potrošnju omogućavamo veći devizni priljev itd.⁴¹

Proučavajući literaturu još bi se među čimbenike ograničenja mogao navesti mir i sigurnost. Turisti su ambasadori mira i međunarodne miroljubive suradnje. To je osobito važno i aktualno nakon pedesetih godina prošloga stoljeća kad se turizam demokratizirao i omasovio do neslućenih razmjera te zapravo obuhvatio cijeli svijet. Mir (politički, ali i društvena stabilnost općenito) preduvjet je turizma, a rat i oružani sukobi nespojivi su s tim migracijama. Turizam je dapače, kao što se često ističe, najjače oružje mira. Svako ratno ili slično djelovanje, u potpunosti ili djelomično, uništava turizam, uz duže ili kraće produžene negativne posljedice. U skladu s tim, turizam nazivaju i vitalnom snagom mira, što su dokazali veliki skupovi o svjetskom turizmu održani dosad.⁴²

⁴¹ Ibidem, str. 190

⁴² Hitrec, T.; Hendija, Z. (2008.) *Politika, organizacija i pravo u turizmu*, Zagreb, Zagrebačka škola za menadžment – Studij turizma

7. ZAKLJUČAK

Turizam predstavlja svako putovanje koje nema za cilj obavljanje neke gospodarske djelatnosti te je turizam u današnje vrijeme postao fenomen iz razloga jer ga se može predstaviti kao najunosniji sektor koji se iz godine u godinu sve više razvija i uvodi sve više noviteta. Turističko tržište je mjesto gdje se susreću turistička ponuda i turistička potražnja i da bi jedna država opstala na takvome tržištu potrebno je da prati, slijedi, posluje po pravilima koja joj se nameću. Ona mora pratiti trendove i prilagođavati im se kako bi faze životnog ciklusa turizma te države rasle i razvijale se te kako ne bi stagnirale. Države koje predstavljaju konkurenciju velike su i jake po pitanju turizma ali i ostalih djelatnosti i zato je potrebno da svaka država dođe do razine da joj razvoj turizma bude u istom pravcu i na istoj razini kao i razvoj ostalih djelatnosti i industrija.

Prilikom odabira destinacije koju će posjetiti gostima je zasigurno važno koja ponuda im se nudi od smještajnih kapaciteta. Smještajni su kapaciteti razvrstani u skupine Hoteli, Kampovi i Ostali ugostiteljski objekti za smještaj. Potražnja raste za boravkom u privatnom smještaju u oazi mira i komforta. Takvi objekti sve su više u fazi izgradnje ili obnove kako bi se gostima udovoljilo i pružilo ono najbolje.

Na primjeru Barbana predstavljena je turistička ponuda te male sredine i načina na koji djeluje na turističkom tržištu. U bogatoj i raznovrsnoj lepezi turističke ponude nalaze se aktivnosti, atrakcije i smještajni kapaciteti. Od aktivnosti u ponudi su adrenalinski park „Glavani park“, kayak i quad safari, Ranch Barba Tone i konjički klub Capall. Atrakcije privlačne gostima su biciklističke, pješačke i konjičke staze, uvala Blaz, regata Barbanske rivijere, tradicionalna viteška igra Trka na prstenac, ali i kulturno-povijesne znamenitosti vrijedne posjeta, kulturno-umjetničke manifestacije kako bi se bolje upoznala povijest Barbana te manifestacije sa ciljem predstavljanja gastronomskog sadržaja ove sredine. Od smještajnih kapaciteta u ponudi su kuće za odmor, apartmani i studio apartmani, sobe u domaćinstvu, hotel i kamp. U radu su predstavljeni statistički pokazatelji dolazaka i noćenja stranih i domaćih gostiju ostvareni u Barbanu u 2016. i 2017. godini kao rezultat na turističku ponudu ali isto tako su predstavljeni i rezultati dolazaka i noćenja koja su ostvarena u Barbanu i odabranim, susjednim općinama Marčana, Raša i Žminj u 2017. godini.

Kao čimbenici koji utječu na ograničenje kapaciteta u turizmu i razvoj turizma definirani su klimatski uvjeti, nedostatan stupanj razvitka prometne infrastrukture, nedovoljna angažiranost mnogih gospodarskih subjekata, nepovoljne strukture smještajnih kapaciteta te mir i sigurnost.

POPIS LITERATURE

Knjige:

1. Cerović, Z., Pavia, N., Galičić, V., *Organizacija i kategorizacija ugostiteljskih objekata*, Fakultet za turistički i hotelski menadžment u Opatiji, Sveučilište u Rijeci, 2005.
2. Čavlek, N., i suradnici, *Turizam – ekonomske osnove i organizacijski sustav*, Školska knjiga, Zagreb, 2011.
3. Hitrec, T., Hendija, Z., *Politika, organizacija i pravo u turizmu*, Zagrebačka škola za menadžment – Studij turizma, Zagreb, 2008.
4. Pirjevec, B., *Ekonomska obilježja turizma*, Golden marketing, Zagreb, 1998.
5. Pirjevec, B., Kesar, O., *Počela turizma*, Mikrorad i Ekonomski fakultet Zagreb, Zagreb, 2002.

Internetski izvori:

1. *Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine Hoteli* („Narodne Novine“, broj 56/2016), Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_56_1451.html, (06.09.2018.)
2. *Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine Kampovi* („Narodne Novine“, broj 54/2016), Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_54_1409.html, (06.09.2018.)
3. *Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine Ostali ugostiteljski objekti za smještaj* („Narodne Novine“, broj 54/2016), Ministarstvo turizma, 2016., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_54_1410.html, (06.09.2018.)
4. *Turistička zajednica općine Barban*, dostupno na: <http://tz-barban.hr/> (07.09.2018.)
5. *Glavani park*, dostupno na: <https://www.glavanipark.com/>, (07.09.2018.)
6. *Istra Adventure*, dostupno na: <https://istra-adventure.com/>, (07.09.2018.)

POPIS PRILOGA

POPIS SLIKA

Slika 1.: Razvrstavanje objekata.....	5
Slika 2.: Prostor Općine Barban na karti Istre.....	15
Slika 3.: Adrenalinski park Glavani park.....	17
Slika 4.: Turistička karta Općine Barban sa najpoznatijim lokalitetima i biciklističkim stazama.....	19
Slika 5.: Mlin u uvali Blaz.....	19
Slika 6.: Regata Barbanske rivijere.....	20
Slika 7.: Tradicionalna viteška igra Trka na prstenac.....	21

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1.: Struktura smještajnih objekata Općine Barban.....	22
Grafikon 2.: Prikaz broja dolazaka stranih i domaćih gostiju u 2016. i 2017. godini za Općinu Barban.....	23
Grafikon 3.: Prikaz broja noćenja stranih i domaćih gostiju u 2016. i 2017. godini za Općinu Barban.....	24
Grafikon 4.: Prikaz broja dolazaka u odabranim općinama u 2017. godini.....	25
Grafikon 5.: Prikaz broja noćenja u odabranim općinama u 2017. godini.....	26

SAŽETAK

Kroz ovaj rad kao predmet i tematika koja se obrađuje navedene su vrste smještajnih objektata kao turističkih kapaciteta. Da bi se obradio ovaj dio kao predmet potrebno je definirati turizam i njegove karakteristike kao i glavne trendove upravo iz razloga što su smještajni objekti dio turističke ponude. Cilj je ovog rada predstaviti turističku ponudu Barbana koja se posjetiteljima nudi kroz razne aktivnosti, atrakcije i smještajne objekte. Osim toga predstavljeni su statistički podaci dolazaka i noćenja stranih i domaćih gostiju u Barbanu kao rezultat turističke ponude ali i odabranih općina Marčana, Raša i Žminj kako bi se predstavili i usporedili rezultati susjednih općina. Obradom rada dolazi se do zaključaka koji su to čimbenici ograničenja turističkih kapaciteta i razvoja turizma.

Ključne riječi: turističko tržište, smještajni kapaciteti, statistički pokazatelji, čimbenici ograničenja

SUMMARY

Through this work as a subject and the subject are discussed the types of accommodation facilities which are mentioned as tourist facilities. To address this part as a subject it is necessary to define tourism and its characteristics as well as main trends because accommodation facilities are part of tourist offer. The aim of this work is to present Barban tourist offer, which is offered to visitors through various activities, attractions and accommodation facilities. In addition, statistical data of arrivals and overnight stays of foreign and domestic guests in Barban were presented as a result of the tourist offer as well as selected municipalities of Marčana, Raša and Žminj in order to present and compare the results of neighboring municipalities. The work deals with the conclusions which are factors of the constraints of tourist capacities and the development of tourism.

Key words: tourism market, accommodation capacities, statistical indicators, constraints factors